

Kadın ve erkeğin birlikte katıldığı konferanslara iştirak etmek caiz midir?

Soru: Kadınlarla erkeklerin aynı salonda ayrı ayrı oturduğu konferans ve seminerlere iştirak etmek caiz midir?

Cevap

İslam'da kadın erkeğin ihtilat olacak şekilde birlikte bulunduğu ortamlarda bulunmak yasaklanmıştır.¹ Ancak yasaklanan bu ihtilat, erkek ve kadının aynı çatı altında bulunması değil, ünsiyet kurmasına vesile olacak şekilde bir arada olmalarıdır. Nitekim Allah Rasûlü ﷺ zamanında kadınlar erkeklerle birlikte Mescid-i Nebevi'de aynı çatı altında namaz kılmışlardır. Fakat Allah Rasûlü "Kadınların en hayırlı safı arka, en şerli safı ise ön saftır."² buyurarak mescit içinde kadınlarla erkeklerin ayrılması gerektiğini belirtmiş, hakikaten olmasa da hükmen mescit içerisinde kadın mahfili oluşturmuştur. Kadınların erkekler gibi mükellef olması, İslâm'ı öğrenmek için mescitten başka bir eğitim ve öğretim mekanının olmaması, maddi imkanların yetersizliği, bugünkü gibi ses sistemi olmadığından kadın mahfilinin duvarla ayrılması durumunda sesin ulaşmaması gibi sebeplerden dolayı kadın bölümünün fiili olarak ayrılması bazı problemler ortaya çıkarınca Allah Rasûlü ﷺ imkan dairesinde önlemler almıştır. Bu bağlamda erkeklerin alt elbiselerinin kısa olması sebebiyle secde halinde avret yerleri görülebileceğinden, erkekler secdeden kalkmadan kadınların başlarını kaldırmamasını emretmiştir.³ Ayrıca Allah Rasûlü ﷺ mescide gelen hanım sahabiler için ayrı bir kapı belirlenmesini telkin etmiş,⁴ namaz bitiminde de erkeklerden birinin onlarla karşılaşmaması için evvela kadınların mescitten çıkmaları için arkasını dönmeden bir müddet mihrabında beklemiştir.⁵ Buna göre kadınlarla erkeklerin ayrı yerlerde olma ve tesettüre riayet etme şartıyla birbirleriyle mülaki olup muhabbet kurmayacak şekilde bir konferans salonunda aynı mekanda bulunmalarında bir beis yoktur. Salon programları tertip eden müesseseler kadınlara ayrı bir bölüm tahsis ettikleri gibi ayrı bir kapı da tayin etmeli ve program sonunda onlara çıkış önceliği vermelidir.

1. Ebû Bekr Şemsü'l-eimme Muhammed b. Ebî Sehl Ahmed es-Serahsî, *el-Mebsûṭ* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 1993), 16/80; Ebû Muhammed (Ebû's-Senâ) Bedrüddîn Mahmûd b. Ahmed b. Mûsâ b. Ahmed el-Aynî, *'Umdetü'l-kârî fi şerhi Şaḥîḥi'l-Buḥârî* (Beyrut: Daru İhyai Kütübi'l-Arabiyye, ts.), 8/111; Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkî İbn Âbidîn, *Reddû'l-muḥtâr 'ale'd-dürri'l-muḥtâr* (Beyrut: Darul Fikr, 1992), 6/355.

2. Ebû'l-Hüseyn Müslim b. el-Haccâc b. Müslim, *el-Câmi'u's-şâḥiḥ* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2009), "Salât", 132.

3. Süleymân b. el-Eş'as b. İshâk es-Sicistânî el-Ezî Ebû Dâvûd, *Sünen-i Ebî Dâvûd* (Beyrut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1996), "Salât", 141, 142.

4. Ebû Dâvûd, *Sünen*, “Salat”, 17.

5. Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmail el-Buhârî, *el-Câmi‘u’s-şahîh* (Beyrut: er-Risâletü'l-Âlemiyye, 1432), “Ezan”, 164.

